

**ΥΠΟΜΝΗΜΑ, ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ
ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ Κ. ΒΑΣΕΝΧΟΒΕΝ
Ομότιμου Καθηγητού Ε.Μ.Πολυτεχνείου**

15 Δεκεμβρίου 2012

Γενικά στοιχεία

Όνοματεπώνυμο	Λουδοβίκος Κ. Βασενχόβεν
Τόπος γέννησης	Αθήνα
Ημερομηνία γέννησης	9 Αυγούστου 1938
Επάγγελμα	Πολεοδόμος – Χωροτάκτης / Αρχιτέκτονας Μηχανικός
Διεύθυνση κατοικίας	Δεινοκράτους 115, Αθήνα 11521
Τηλέφωνα και fax	210 7238582 (τηλ. οικίας), 210 7251803 (fax οικίας), 6932-101911 (κινητό)
E-mail οικίας	nic11mic@otenet.gr

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Εργαστήριο Χωροταξίας και Οικιστικής Ανάπτυξης (ΕΧΟΑ), Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων, Ε.Μ.Πολυτεχνείο, Συγκρότημα Πατησίων.
Τηλέφωνα εργασίας	210 7721586, 210 7721588
Fax εργασίας	210 7721587
E-mail εργασίας	lwassen@arch.ntua.gr

Σημερινή δραστηριότητα

- Πρόεδρος Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (θητεία λήγει την 3.9.2013)..
- Μέλος Δ.Σ. εταιρείας «Ελληνικό Α.Ε.» (Ελληνικό – Εταιρεία Διαχείρισης και Αξιοποίησης Ακινήτων Ελληνικού Αεροδρομίου Α.Ε.).
- Ερευνητής στο Εργαστήριο Χωροταξίας και Οικιστικής Ανάπτυξης (ΕΧΟΑ), Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Ακαδημαϊκοί τίτλοι

- Δίπλωμα Αρχιτέκτονα Μηχανικού Ε.Μ. Πολυτεχνείου (1961)
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Planning, Αρχιτεκτονική Σχολή Architectural Association Λονδίνου (1971)
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) Πανεπιστημίου Λονδίνου (1980) / London School of Economics and Political Science / Department of Geography..
- Πιστοποιητικό Σπουδών Τεχνικών Πολεοδομίας Γαλλικής Κυβέρνησης (1967)

Συμμετοχή σε επιμελητήρια και συλλόγους

- Μέλος Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (συνταξιούχος)
- Μέλος του Βρετανικού Royal Town Planning Institute (συνταξιούχος)
- Μέλος Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών
- Μέλος Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών

Σύνοψη

Ο Λουδοβίκος Κ. Βασενχόβεν είναι Ομότιμος Καθηγητής Πολεοδομίας και Χωροταξίας της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Πολυτεχνείου. Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ και Πολεοδομία στην Σχολή Αρχιτεκτόνων της Architectural Association του Λονδίνου. Είναι διδάκτορας της London School of Economics and Political Science του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Επί 23 χρόνια (1982 – 2005) ήταν Καθηγητής στο Ε.Μ.Πολυτεχνείο. Υπήρξε Βοηθός και κατόπιν Επιμελητής της Έδρας Πολεοδομίας ΕΜΠ στην δεκαετία του 1960. Κατά την περίοδο 1973 – 1982 δίδαξε ως Lecturer και κατόπιν Senior Lecturer στην Development Planning Unit της Bartlett School of Architecture and Planning (University College London, Πανεπιστήμιο Λονδίνου). Δίδαξε, σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ως επισκέπτης Καθηγητής, στην London School of Economics and Political Science, στο Bandung Institute of Technology, Ινδονησία, και στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, και ως Καθηγητής, επί 4 χρόνια σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Υπήρξε διευθυντής του Εργαστηρίου Χωροταξίας και Οικιστικής Ανάπτυξης ΕΜΠ από το 1985 μέχρι την συνταξιοδότηση του το 2005. Διατέλεσε Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (2001-2002), θέση που κατέχει και πάλι από το 2009 μέχρι σήμερα. Υπήρξε Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, Πρόεδρος της Διευθυντικής Επιτροπής της Κοινής Δραστηριότητας Διοίκησης Αστικών Περιοχών (Urban Management) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και Fellow Scholar στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης, με υποτροφία της Κυβέρνησης της Αυστραλίας.

Σταδιοδρομία

1956	Αποφοίτηση από το Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Αθηνών (1 ^{ος} κατά σειρά επιτυχίας με βαθμό 19 3/11).
1956	Εισάγεται κατόπιν εξετάσεων στην Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ (3 ^{ος} κατά σειρά επιτυχίας).
1961	Αποφοίτηση από την Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ (1 ^{ος} κατά σειρά επιτυχίας με βαθμό πτυχίου 7,82. Απονομή Χρυσοβεργείου Βραβείου).
1961-64	Στρατιωτική θητεία στο Πολεμικό Ναυτικό.
1959-63	Κατά την διάρκεια των σπουδών στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο και της στρατιωτικής θητείας απασχόληση κατά διαστήματα σε μεγάλα αρχιτεκτονικά γραφεία, όπως και στην ΑΓΕΤ Ηρακλής (εργοστάσιο

	Δραπετσώνας).
1964-66	Άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος.
1962-69	Τακτική παρακολούθηση του Σεμιναρίου Εξειδίκευσης της Έδρας Πολεοδομίας Ε.Μ.Π. και συμμετοχή με εισηγήσεις.
1966	Έμμισθος βοηθός στην Έδρα Πολεοδομίας Ε.Μ.Π. (Καθηγητής: Αντώνης Κριεζής).
1966-67	Μετεκπαίδευση στο Υπουργείο Κατοικίας στη Γαλλία σε Τεχνικές Πολεοδομίας, με υποτροφία της Γαλλικής Κυβέρνησης.
1966-69	Επιμελητής στην Έδρα Πολεοδομίας Ε.Μ.Π. (Καθηγητής: Αντώνης Κριεζής).
1966-69	Στέλεχος Σπουδαστηρίου Πολεοδομικών Ερευνών Ε.Μ.Π. και υπεύθυνος ομάδας ερευνών κατ' ανάθεση κρατικών υπηρεσιών.
1968-69	Σπουδές στο 1 ^ο έτος της Νομικής Σχολής (Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Μέσος όρος βαθμολογίας 8 5/8 (άριστα). Απονομή του 2 ^{ου} Αριστείου της Νομικής Σχολής.
1969-71	Μεταπτυχιακές σπουδές Πολεοδομίας και Χωροταξίας στο Τμήμα Planning and Urban Design της Αρχιτεκτονικής Σχολής της Architectural Association στο Λονδίνο, με υποτροφία του Βρετανικού Συμβουλίου.
1971-73	Μεταπτυχιακές σπουδές και έρευνα στη Σχολή Γεωγραφίας της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών Λονδίνου (Πανεπιστήμιο Λονδίνου).
1972-73	Λέκτορας (Lecturer) μερικής απασχόλησης στην Development Planning Unit, Σχολή Bartlett Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας (τότε "Σχολή Σπουδών Περιβάλλοντος"), University College London Πανεπιστημίου Λονδίνου.
1972-75	Επιτυχείς εξετάσεις στο Βρετανικό Ινστιτούτο Πολεοδόμων (Royal Town Planning Institute).
1973-76	Λέκτορας (Lecturer) πλήρους απασχόλησης στο ίδιο τμήμα του University College London.
1974-77	Διευθυντής Σπουδών μεταπτυχιακού προγράμματος Development Planning, University College London Πανεπιστημίου Λονδίνου.
1973-77	Σεμινάρια και διαλέξεις στο Τμήμα Πολεοδομίας της Σχολής Αρχιτεκτόνων της Architectural Association (London), στο Ινστιτούτο Σπουδών Τοπικής Διοίκησης Πανεπιστημίου Birmingham και στο Polytechnic of Central London.
1975-77	Επισκέπτης - Καθηγητής σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα Κοινωνικού Προγραμματισμού στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών Λονδίνου (LSE).

1976-82	Senior Lecturer στο ίδιο τμήμα του University College London, που αναφέρεται παραπάνω.
1978-79	Προϊστάμενος Γενικών Μελετών και Ερευνών και υπεύθυνος Προγράμματος Οικιστικής Πολιτικής στην Υπηρεσία Μελετών της Δημόσιας Επιχείρησης Πολεοδόμησης, Οικισμού και Στέγασης (ΔΕΠΟΣ), με άδεια άνευ αποδοχών από το Πανεπιστήμιο Λονδίνου.
1979-80	Έκτακτος Επιστημονικός Συνεργάτης στο Υπουργείο Συντονισμού (Γραμματεία Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος).
1978-81	Εκπρόσωπος Ελλάδας στην Διευθυντική Επιτροπή της Κοινής Δραστηριότητας Διοίκησης Αστικών Περιοχών (Urban Management) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.).
1979-81	Εκλεγμένος πρόεδρος της παραπάνω επιτροπής του ΟΟΣΑ.
1980	Διευθυντής Σπουδών ειδικού τρίμηνου προγράμματος μετεκπαίδευσης με θέμα Regional Development Planning της Development Planning Unit, University College London.
1980-81	Διδασκαλία μεθοδολογίας σχεδιασμού στο πρόγραμμα Master in Urban Development Planning, University College London.
1979-81	Συνεργασία με γραφείο μελετών «Θ.Παπαγιάννης και Συνεργάτες» για θέματα πολεοδομίας και εξοικονόμησης ενέργειας.
Ιούνιος 1981	Εκλέγεται από τον Σύλλογο Τακτικών Καθηγητών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου ως Έκτακτος Μόνιμος Καθηγητής στην Έδρα Πολεοδομίας Β' του Ε.Μ.Π.
Μάρτιος 1982	Ανάληψη καθηκόντων στο Ε.Μ.Π.
1982 – 2005	Καθηγητής (α' βαθμίδας Διδακτικού – Ερευνητικού Προσωπικού) στην Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π. Διδασκαλία, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, κυρίως στην Σχολή Αρχιτεκτόνων, αλλά και στις Σχολές Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Μεταλλείων, και παρακολούθηση μεγάλου αριθμού διδακτορικών διατριβών και διπλωματικών εργασιών.
1982 - 1983	Επισκέπτης Καθηγητής στο Bandung Institute of Technology (Ινδονησία), ως μέλος διδακτικής ομάδας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (συνολικά επί 3 μήνες)
1984 – 2005	Επιστημονικός υπεύθυνος σε μεγάλο αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων του Ε.Μ.Π.
1985 - 1986	Διευθυντής του Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας Ε.Μ.Π.
1985 – 2005	Διευθυντής του Εργαστηρίου Χωροταξίας και Οικιστικής Ανάπτυξης Ε.Μ.Π.
1985-89	Μέλος τριμελούς επιτροπής «Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής» (ΔΙΚΑΤΣΑ) για την

	αξιολόγηση διπλωμάτων Αρχιτεκτονικής του εξωτερικού.
1987	Πρόεδρος Επιτροπής Πολεοδομίας 5ετούς Προγράμματος Κοινωνικής και Οικονομικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΚΕΠΕ).
1988	Visiting Scholar στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης με υποτροφία (fellowship) της Κυβέρνησης της Αυστραλίας (3 μήνες).
1990	Διδασκαλία σειράς 10 μαθημάτων στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακής Εξειδίκευσης στην Γεωργική Οικονομία του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών.
1995-96	Μέλος Εθνικής Επιτροπής για την Συνδιάσκεψη Habitat II του ΟΗΕ ως εκπρόσωπος του Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας ΕΜΠ.
1995	Συμμετοχή σε συντονιστική ομάδα εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Μαδρίτη για την διατύπωση πρότασης για το παγκόσμιο σχέδιο δράσης της Συνδιάσκεψης Habitat II του ΟΗΕ.
1997- 2004	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου (και από τον Απρίλιο 2001 Αντιπρόεδρος) του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών.
1998-2002	Μέλος της Executive Committee της European Urban Research Association (EURA).
2000	Εμπειρογνώμονας - Μέλος Ομάδας Εργασίας για την εξειδίκευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη» περιόδου 2000-2006.
2001 – 2002	Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
2001-05	Μέλος Συγκλητικής Επιτροπής Βιβλιοθήκης ΕΜΠ ως εκπρόσωπος Σχολής Αρχιτεκτόνων.
Μάρτιος – Ιούνιος 2003	Επισκέπτης – ερευνητής στο Development Planning Unit του University College London με εκπαιδευτική άδεια από το Ε.Μ.Π.
Αύγ. 2005	Συνταξιοδότηση από το Ε.Μ.Πολυτεχνείο.
2005 - 2009	Καθηγητής Πολεοδομίας και Χωροταξίας στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (μεταπτυχιακό πρόγραμμα Τμήματος Περιφερειακής Διοίκησης).
2005- σήμερα	Ερευνητική εργασία στο Ε.Μ.Πολυτεχνείο, ως ερευνητής του Εργαστηρίου Χωροταξίας και Οικιστικής Ανάπτυξης και σε άλλα ερευνητικά προγράμματα του ΕΜΠ και του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.
2007	Απονομή τίτλου Ομότιμου Καθηγητή από την Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π.
2007 – 2008	Επισκέπτης Καθηγητής στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Διδασκαλία μαθήματος

	«Προγραμματισμός, Ανάπτυξη και Διαχείριση του Χώρου: Θεωρίες και Πρακτικές».
2009-σήμερα	Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και συμμετοχή σε ομάδες εργασίας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
2010-σήμερα	Μέλος του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας «Ελληνικό Α.Ε».

Διδακτικό έργο

Δίδαξε στο University College London τα μαθήματα “Planning Techniques”, “Urban Development Policy”, “Urban Planning Methodology”, και “Planning Skills and Practice”, και στην London School of Economics το μάθημα “Social and Economic Aspects of Urbanization”. Τα μαθήματα αυτά διδάχθηκαν αποκλειστικά σε μεταπτυχιακά προγράμματα.

Στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο δίδαξε τα προπτυχιακά υποχρεωτικά μαθήματα «Χωροταξία», «Πολεοδομία» και «Χωροταξία και Περιφερειακή Ανάπτυξη», όπως και προπτυχιακά κατ’ επιλογή μαθήματα («Θεωρία του σχεδιασμού του χώρου» και «Ευρωπαϊκές πόλεις και η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»). Δίδαξε επίσης σε μεταπτυχιακό επίπεδο τα μαθήματα «Μεθοδολογίες αναπτυξιακών σχεδιασμών και περιβάλλον» και «Προσεγγίσεις του σχεδιασμού στην Ελλάδα», όπως και θέματα Ευρωπαϊκής πολιτικής για την χωροταξία και τις πόλεις.

Επέβλεψε μεγάλο αριθμό μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών στο University College London και στην London School of Economics. Στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο επέβλεψε πολλές προπτυχιακές, αλλά και μεταπτυχιακές, διπλωματικές εργασίες.

Κατά την θητεία του στο ΕΜΠ επέβλεψε και συνεχίζει να επιβλέπει υποψήφιους διδάκτορες. Από αυτούς οι παρακάτω ανακηρύχθηκαν διδάκτορες του Ε.Μ. Πολυτεχνείου:

- Δημήτρης Γεωργουλής, *Ζητήματα θεωρίας στον αστικό σχεδιασμό*, 1989.
- Ηλίας Κουρλιούρος, *Ανάπτυξη του Χώρου και Χωροταξικός Σχεδιασμός: Ζητήματα Επιστημονικής Μεθόδου, Συστημάτων Προσέγγισης και Επιστημολογικής Κριτικής των Θεωριών*, 1989
- Παύλος Δελλαδέτσιμας, *Μορφές Κρατικής Παρέμβασης για την Άρση των Αδιεξόδων που προκύπτουν από το Καθεστώς της Έγχειας Ιδιοκτησίας: Η περίπτωση της Ελλάδας κατά τη Μεταπολεμική Περίοδο 1944-1952*, 1991.
- Όλγα Μπάρτζα, *Αστική Ανάπτυξη και Κατασκευαστικές Επιχειρήσεις (1980 – 1995)*, 1999.
- Δημήτρης Τσίρος, *Η λειτουργία ειδικών κριτηρίων περιβαλλοντικής προστασίας στις διαδικασίες χωροθέτησης έργων και παραγωγικών δραστηριοτήτων*, 2001.
- Ευάγγελος Ασπρογέρακας, *Χαρακτηριστικά και Αναπτυξιακό Δυναμικό των Ελληνικών Πόλεων Μεσαίου Μεγέθους*, 2003.

- Κωνσταντίνος Λάσκαρις, *Κοινωνικές Μεταβολές και Αλλαγή των Αντιλήψεων για το Περιβάλλον: Η ειδική περίπτωση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, 2005.
- Σωτήριος Μηλιώνης, *Στρατηγικές Αστικής Ανάπτυξης και Διοργάνωση Διεθνών Αθλητικών και Άλλων Εκδηλώσεων*, 2005.
- Αθανάσιος Παγώνης, *Ολυμπιακή και μετα-Ολυμπιακή Αθηναϊκή πολεοδομία: Η μετατόπιση της συλλογιστικής του σχεδιασμού του χώρου ως συνέπεια του κατακερματισμού των δομών αρμοδιότητας*, 2005.
- Μαρία Τριαντάρη, *Η Ευρωπαϊκή Πολεοδομία του Εκσυγχρονισμού και η Ανάπτυξη στον Αραβικό Κόσμο: Η περίπτωση του Μισέλ Εκοσάρ στο Μαρόκο (1946 – 1952)*, 2005.
- Νικόλαος Πάγκας, *Το περιαστικό πράσινο σε σχέση με την ανάπτυξη και την λειτουργία της πόλης*, 2006.

Συμμετείχε σε εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο, στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, όπως και στα πανεπιστήμια Manchester, Louis Pasteur (Strasbourg), Paris VII και Paris X – Nanterre.

Ερευνητικό και μελετητικό έργο

Ερευνητικά προγράμματα ΕΧΟΑ με επιστημονικό υπεύθυνο τον Λ. Βασενχόβεν κατά την περίοδο 1985 - 2007¹

Προγραμματισμός και χωροθέτηση κέντρων επιχειρήσεων έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο νομού. Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας: 1986-1987. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Σχεδιασμός και οργάνωση Βιομηχανικών Πάρκων Νομού Αττικής. ΥΠΕΧΩΔΕ, 1985-1989. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Προπαρασκευαστική μελέτη ολοκληρωμένης ανάπτυξης ορεινής αγροτικής περιοχής: Η περίπτωση της επαρχίας Βοΐου. Αγροτική Τράπεζα, 1986-1988. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν, με την βοήθεια της Ελ. Παναγιωτάτου.

Προκαταρκτική χωροταξική διερεύνηση ευρύτερης περιοχής λιγνιτικού πεδίου Μεγαλόπολης. ΥΠΕΧΩΔΕ, 1986-1988. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Σχέσεις οικονομικού και φυσικού σχεδιασμού: Η αλληλοεπίδραση της πολιτικής πολεοδομικής αναβάθμισης αστικών περιοχών και άλλων πολεοδομικών ελέγχων και παραμέτρων με τη λειτουργία μικρών μεταποιητικών μονάδων. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, 1986-1989. Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Λ. Βασενχόβεν και Ελ. Παναγιωτάτου.

Ανάλυση της τρωτότητας και αντισεισμικός σχεδιασμός πρόληψης σε ευρύτερες αστικές περιοχές και πολεοδομικές ενότητες μικρής κλίμακας. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας 1988-1991. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

¹ Οι περιπτώσεις συνδιεύθυνσης προγραμμάτων επισημαίνονται στο κείμενο.

Εφαρμογή μεθοδολογίας ανωτέρω προγράμματος σε εμπορική περιοχή Δήμου Αθήνας. Δήμος Αθήνας, 1992. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Εκτίμηση της πυρικής διακινδύνευσης των δασικών εκτάσεων και αντιπυρικός / χωροταξικός σχεδιασμός πρόληψης-ετοιμότητας. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, 1991-1994. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Πρόγραμμα ανάπτυξης Βάσης Πολεοδομικών και Χωροταξικών Δεδομένων Νομού Αττικής. Υπουργείο Παιδείας, 1988-1992. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν. Συνδιεύθυνση με Δ. Γεωργουλή.

Καταγραφή και Βιωσιμότητα των Βιομηχανικών Δραστηριοτήτων του Ελαιώνα, Σύνδεσμος Δήμων περιοχής Ελαιώνα Αθήνας, 1991-1992. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Καθηγητής Ν. Μαρκάτος, Τμήμα Χημικών Μηχανικών ΕΜΠ. Το ΕΧΟΑ, με συντονιστή τον Λ. Βασενχόβεν, μετείχε ισότιμα στο πρόγραμμα.

Πολεοδομική Οργάνωση και Ανάπλαση Περιοχής Ελαιώνα στην Αθήνα. Δήμος Αθήνας, 1992. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Μετεγκατάσταση πληθυσμού σε ημιμόνιμα καταλύματα μετά από σεισμό: πολεοδομικές παράμετροι, κοινωνικές επιπτώσεις και τεχνολογία βιομηχανικής παραγωγής μονάδων κατοικίας. Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας και Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας: 1993-95. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Ανάλυση αστικών βιομηχανικών ζωνών και μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων : Η περίπτωση του Ελαιώνα της Αθήνας. Οργανισμός Αθήνας, 1994 -1995. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Επεκτάσεις αστικών περιοχών και ρόλος του κράτους. Γεν. Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, 1994 - 99. Στην συντονιστική ομάδα μετείχε και ο διευθυντής του ΕΧΟΑ Λ. Βασενχόβεν.

Σχέδιο ετοιμότητας σε περίπτωση σεισμού : Η περίπτωση του Δήμου Αθηναίων. Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας, 1995 -1996. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

The European Union Compendium of Spatial Planning Systems and Policies. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: 1993-98. Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν, με την ιδιότητα του sub-contractor για την Ελλάδα, σε πρόγραμμα που συντόνισαν η εταιρεία Chesterton και το Πανεπιστήμιο West of England.

Managing Across Levels of Government. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης: 1995-97. Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν σε διεθνή ομάδα έργου του ΟΟΣΑ.

Τοπική ανάπτυξη και περιβαλλοντική προστασία : Η περιοχή της Βόνιτσας. Δήμος Βόνιτσας, 1995 - 98). Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Ανάπτυξη αγροτικών περιοχών με διαρθρωτικά προβλήματα : Η περιοχή της Κατούνας Αιτωλοακαρνανίας. Συμβούλιο Περιοχής Κατούνας, 1996 – 98. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Ανάπτυξη του χώρου του Αεροδρομίου Ελληνικού (μετά την μεταφορά του αεροδρομίου). Οργανισμός της Αθήνας, 1995 - 99 (φάσεις Α' και Β'). Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Ο ρόλος των διευθύνσεων χωροταξίας και περιβάλλοντος των νέων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. ΥΠΕΧΩΔΕ, 1996 – 99. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Κριτική θεώρηση των διαδικασιών χωροταξικού σχεδιασμού. ΓΓΕΤ, 1996 – 2000. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Διαχείριση περιοχών ανάπτυξης και οργάνωση φορέα ανάπτυξης : Περίπτωση Ελαιώνα. Οργανισμός της Αθήνας, 1997 – 99. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Σχεδιασμός Αναδιοργάνωσης και Μετεγκατάστασης των Διαμεταφορικών Επιχειρήσεων Περιοχής Ελαιώνα. Πανελλήνια Ένωση Εθνικών Διαμεταφορέων, 1998-99. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Sustainability through Spatial Planning: An examination of the capacity of spatial planning systems in Europe to develop and implement policy for sustainability (SPECTRA). Πρόγραμμα της Γ.Δ. XII της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 1998 – 2000. Μετείχαν πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα 7 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων το ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Συντονιστής: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αγγλίας. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας: Λ. Βασενχόβεν.

Χωροταξικό πρόγραμμα ρυθμίσεων, έργων και δράσεων για την αειφόρο διαχείριση υδατικών πόρων στα Βόρεια Δωδεκάνησα. ΥΠΕΘΟ / Πρόγραμμα INTERREG IIC, 1999- 2001 (Συνδιεύθυνση προγράμματος: Καθηγητές Γ. Τσακίρης και Λ. Βασενχόβεν).

Διερεύνηση δυνατοτήτων ανάπτυξης και ανάπτυξης Ολυμπιακών εγκαταστάσεων στο δυτικό τμήμα του Αεροδρομίου Ελληνικού και στην παράκτια έκταση Αγίου Κοσμά και ανάπτυξης της παραλιακής ζώνης μέχρι τον Φλοίσβο Παλαιού Φαλήρου. Οργανισμός της Αθήνας, 2000 – 2001. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Εναρμόνιση των συστημάτων σχεδιασμού του χώρου με τις κατευθύνσεις πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ και διασυνοριακή συνεργασία: Η περίπτωση Ελλάδας και Βουλγαρίας. ΥΠΕΧΩΔΕ / Πρόγραμμα DAC (Development Assistance Committee) του ΟΟΣΑ, 2000 – 2002. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Προσέγγιση του περιαστικού χώρου ως χωροταξικής κατηγορίας με βάση την τοπιο-οικοσυστημική θεώρηση. Πρόγραμμα ενίσχυσης βασικής έρευνας έτους 2001 (Πρόγραμμα «Θαλής»), Ε.Μ.Πολυτεχνείο, 2001 – 04. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Μεθοδολογία ανάπτυξης τουρισμού ήπιας μορφής – Πιλοτική εφαρμογή στην περιοχή του Δήμου Μανταμάδου Λέσβου. Δήμος Μανταμάδου: 2002-04. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Governance of Territorial and Urban Policies from EU to Local Level. Πρόγραμμα ESPON 2.3.2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2004 - 2006. Μετείχαν 17 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, περιλαμβανομένου του ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Γενικός συντονιστής: Πανεπιστήμιο Valencia. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας και μέλος της συντονιστικής ομάδας του έργου: Λ. Βασενχόβεν.

Η οικοτοπιακή προσέγγιση ως μέσο ανάδειξης της ταυτότητας των αστικών μετακινήσεων: Μια διεπιστημονική συμβολή στην αστική οικοανάπτυξη. Έργο στο πλαίσιο της Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας Ελλάδας – Γαλλίας (συνεργασία με Εργαστήριο “Image et Ville” Πανεπιστημίου Louis Pasteur Στρασβούργου), Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, 2005 – 2007. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν.

Ολοκλήρωση και επικαιροποίηση του ερευνητικού προγράμματος «Ανάπτυξη του Χώρου του Αεροδρομίου του Ελληνικού». Οργανισμός της Αθήνας, 2007. Επιστημονικός υπεύθυνος: Σ. Αυγερινού – Κολώνια. Βασικός ερευνητής και σύνταξη εκθέσεων: Λ. Βασενχόβεν.

Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν² σε ερευνητικά προγράμματα ΕΜΠ κατά την δεκαετία 1960

Έρευνα Ευρυτέρας Περιοχής και Ρυθμιστικό Σχέδιο Ανδριτσάινης. Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών Ε.Μ.Π., 1969. Ανάθεση Τ.Ε.Ε.

Χωροταξική Διερεύνηση Ηπείρου-Θεσσαλίας, Οικιστική Αναδιόρθωση Σεισμοπλήκτου Περιοχής τους και Ρυθμιστικά - Πολεοδομικά Σχέδια Ροδαυγής, Σαλαώρας Άρτας και Πέτρας Κάρλας Μαγνησίας. Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών Ε.Μ.Π., 1971. Ανάθεση Υπουργείου Δημοσίων Έργων.

Ρυθμιστική μελέτη Ανάπτυξης Πόλης και Περιοχής Καλαμάτας. Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών Ε.Μ.Π. 1971. Ανάθεση Υπουργείου Συντονισμού.

Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν σε ερευνητικά προγράμματα διαφόρων φορέων μετά το 1980³

Energy Systems and Design of Communities (EN.SY.DE.CO.). Research project undertaken by Thymio Papayannis and Associates (project manager: Th. Papayannis; deputy project manager: L. Wassenhoven), under Annex VI of the Implementing Agreement on Energy Conservation in Buildings and Community Systems of the International Energy Agency. Participating countries: Germany, Greece, Italy and USA. Project Operating Agent: National Energy Council, Greek Ministry of Coordination. 1980-82.

Πόλη και σεισμός. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων: 1984-85. Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής Π. Καρύδης, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών. Συμμετοχή ΕΧΟΑ.

Η Ανάπτυξη της Θράκης: Προκλήσεις και προοπτικές. Ερευνητικό πρόγραμμα του Κέντρου Έρευνας της Ελληνικής Κοινωνίας της, Ακαδημίας Αθηνών, 1993-94. Επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Παπαγιαννάκης, Καθηγητής ΕΜΠ. Εποπτεία: Άγγ. Αγγελόπουλος, Ξ. Ζολώτας και Ιω. Πεσμαζόγλου, Ακαδημαϊκοί.

---

² Ο Λ. Βασενχόβεν ήταν επικεφαλής ομάδας πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού. Επιστημονικός υπεύθυνος των προγραμμάτων ήταν ο Καθηγητής Αντώνης Κριεζής. Οι τελικές εκθέσεις των προγραμμάτων αυτών δημοσιεύθηκαν σε αυτοτελείς τόμους.

³ Συμμετοχή ΕΧΟΑ ή του Λ. Βασενχόβεν ατομικά.

Αξιολόγηση του Σχεδίου Εκτροπής του Αχελώου. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων: 1995. Συμμετοχή ΕΧΟΑ σε έργο ομάδας εργασίας της Σχολής Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών (συντονιστής: Καθηγητής Γ. Τσακίρης).

Στρατηγικό σχέδιο δράσης (master plan) βιώσιμης ανάπτυξης των μικρών και μεσαίων πόλεων και του χώρου της υπαίθρου – με εξειδίκευση στο νησιωτικό χώρο. ΥΠΕΧΩΔΕ: 2000 –01. Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγ. Μ. Αγγελίδης. Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν.

Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης για την Αθήνα – Αττική. ΥΠΕΧΩΔΕ, 2000 – 2003. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Κ. Γεράρδη. Συμμετείχε ο Λ. Βασενχόβεν, ως υπεύθυνος χωροταξικής ανάλυσης και σχεδιασμού.

Βιομηχανική δραστηριότητα σε σύγχρονες πόλεις και προσδιορισμός μέτρων και παρεμβάσεων: αναθεώρηση νομοθεσίας για την βιώσιμη βιομηχανική ανάπτυξη στην Αττική. Υπουργείο Ανάπτυξης και ΥΠΕΧΩΔΕ: 2002. Συμμετοχή ΕΧΟΑ σε πρόγραμμα Σχολής Χημικών Μηχανικών (συντονιστής: Καθηγητής Ν. Μαρκάτος).

Ολοκληρωμένο αναπτυξιακό επιχειρησιακό σχέδιο της Νομαρχίας Αθηνών. Νομαρχία Αθηνών: 2005-06. Ε.Μ.Πολυτεχνείο και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Επιστημονικός υπεύθυνος: Καθηγητής Μηνάς Αγγελίδης. Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν.

Άξονες χωροταξικής και οικιστικής οργάνωσης των πυρόπληκτων περιοχών: Πιλοτική διερεύνηση των προοπτικών ανασυγκρότησης των Δήμων Αλιφείρας, Ανδριτσαίνης, Ζαχάρως και Φιγαλείας του Νομού Ηλείας. Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων, Ε.Μ. Πολυτεχνείο: 2008. Συμμετοχή στο υποέργο «Συγκρότηση φακέλου καταστροφής».

Enhancing resilience of communities and territories facing natural and na-tech hazards (ENSURE). Project financed by the European Commission through the Seventh Framework Programme Area “Environment”, Activity 6.1 “Climate Change, Pollution and Risks”, 2009 – 2011. Lead Partner: Bureau de Recherches Géologiques et Minières BRGM), Paris. Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικής ομάδας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου: Κ. Σαπουντζάκη, Αναπλ. Καθηγήτρια.

KATARSIS Coordination Action (CA). European Commission Framework-6 Programme, 2010. Lead Partner: Global Urban Research Unit (GURU), at the School of Architecture Planning and Landscape, Newcastle University, UK. Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικής ομάδας Ε.Μ.Π.: Ντίνα Βαΐου, Καθηγήτρια.

National Climate Change Adaptation Strategies of European States from a Spatial Planning and Development Perspective, German Federal Ministry for Transport, Building and Urban Development και Πανεπιστήμιο του Dortmund, 2010. Coordination: Prof. Stefan Greiving, University of Dortmund.

European Seas and Territorial Development Opportunities and Risks (ESaTDOR). ESPON Applied Research Project / 2013 Programme. Lead Partner: University of Liverpool. Greek partner: University of Thessaly (υπεύθυνος: Καθηγητής Χάρης Κοκκώσης). 2010-σήμερα.

Οργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης υπό την διεύθυνση Λ. Βασενχόβεν

Πρόγραμμα επιμόρφωσης συμβούλων τοπικής ανάπτυξης. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Ε.Μ.Πολυτεχνείο: 1986-87. Διεύθυνση προγράμματος: Λ. Βασενχόβεν.

Πρόγραμμα επιμόρφωσης ανέργων επιστημόνων με θέμα "Εθνική και Κοινοτική Πολιτική και Προγράμματα για την Ανάπτυξη των Ελληνικών Αστικών Κέντρων με την προοπτική της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης". Υπουργείο Εργασίας και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Ε.Μ.Πολυτεχνείο: 1991. Διεύθυνση προγράμματος: Λ. Βασενχόβεν.

Ελληνικό Κέντρο Αναπτυξιακών Μελετών, Εκπαιδευτικό πρόγραμμα επαγγελματικού και κοινωνικού προσανατολισμού νέων και στήριξης αναπτυξιακών πρωτοβουλιών νήσου Λέρου (ΕΟΚ / Πρόγραμμα PETRA Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, 1990). Διεύθυνση προγράμματος.

Κέντρο Μελετών Διεπιστημονικής Προσέγγισης της Ανάπτυξης. Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νέων, Μήλος, Φθινόπωρο 1991, Πρόγραμμα PETRA ΕΟΚ (μέλος οργανωτικής επιτροπής).

Επανάληψη του ανωτέρω προγράμματος στην Λέρο την Άνοιξη 1992 με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα τουριστικής ανάπτυξης. Διεύθυνση προγράμματος: Λ. Βασενχόβεν.

Οργάνωση συνεδρίων υπό την διεύθυνση και/ή προεδρία Λ. Βασενχόβεν

Η διεπιστημονική προσέγγιση της ανάπτυξης. Συνέδριο Ε.Μ. Πολυτεχνείου με διατμηματική οργανωτική επιτροπή (πρόεδρος: Λ. Βασενχόβεν), 1990.

Διευρωπαϊκά Δίκτυα και Μεσαίου Μεγέθους Αστικά Κέντρα. ΕΜΠ – Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας, Βόλος, Απρίλιος 1997. Πρόεδρος της οργανωτικής και επιστημονικής επιτροπής: Λ. Βασενχόβεν.

Βιώσιμη Ανάπτυξη και Χωροταξική Οργάνωση του Ευρωπαϊκού Χώρου: Προοπτικές για τον 21ο Αιώνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη – μέλη και τις Βαλκανικές και Παραεξείνιες Χώρες. Διεθνές συνέδριο στο Ε.Μ.Πολυτεχνείο, Μάιος 1999. Πρόεδρος της οργανωτικής και επιστημονικής επιτροπής: Λ. Βασενχόβεν.

Βιώσιμη Ανάπτυξη και Πόλη: Το «Πλαίσιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη» και οι Ελληνικές πόλεις. ΕΜΠ και Δήμος Καλαμάτας, Καλαμάτα, Σεπτέμβριος 1999. Πρόεδρος της οργανωτικής και επιστημονικής επιτροπής: Λ. Βασενχόβεν.

Συμμετοχή Λ. Βασενχόβεν⁴ σε επαγγελματικές μελέτες μετά το 1983

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο οικισμού Παλαμά Καρδίτσας, Μελετητική Ε.Π.Ε. (Αρχιτέκτονες: Σ. Ποταμίτης, Θ. Παναγιωτόπουλος, Α. Τομπάζης) και συνεργάτες, 1983-1984.

Πολεοδομική Μελέτη Επέκτασης-Αναθεώρησης οικισμού Παλαμά Καρδίτσας, Μελετητική Ε.Π.Ε. και συνεργάτες, 1983-1984.

Μελέτη παρέμβασης στο συγκοινωνιακό δίκτυο άξονες, σταθμοί Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης: Μελέτη Αξιολόγησης εναλλακτικών λύσεων και επιπτώσεων στην ανάπτυξη της περιφέρειας, Εταιρεία Συμβούλων Ανάπτυξης ΘΕΩΡΗΜΑ Α.Ε., για λογαριασμό Γεν. Γραμματείας Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στο πλαίσιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ), 1992.

Κοινωνικοοικονομική μελέτη διερεύνησης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του ορεινού συμπλέγματος Γράμμου, Θεώρημα Α.Ε. 1993.

Τουριστική Ανάπτυξη Νομού Ρεθύμνης, Θεώρημα Α.Ε. 1993.

Μαρίνα Πάφου: Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων – Προκαταρκτική μελέτη. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού. Συμμετοχή ως συνεργάτης της Εταιρείας Proplan Ltd, Λευκωσία, 1996.

Μελέτη για την προστασία και βελτίωση ακτών της Κύπρου: (α) Ζυγίου - Κιτίου, (β) Κόλπου Χρυσοχούς, και (γ) Τηλλυρίας (περιοχών Πωμού και Κάτω Πύργου). Συνεργασία με μελετητή Κ. Μουτζούρη, Καθηγητή ΕΜΠ, για την αξιολόγηση προτεινόμενης στρατηγικής από χωροταξική άποψη, 2002.

Μελέτη Προσανατολισμού της παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα” στον τομέα των Νέων Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών Εθνικής Εμβέλειας. ΕΤΒΑ-ΒΙΠΕ Α.Ε. κατ’ ανάθεση του Υπουργείου Ανάπτυξης, 2004.

Βραβεία και έπαινοι αρχιτεκτονικών διαγωνισμών (δεκαετία 1960)⁵

Σχολικό συγκρότημα Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας (Αρσακείου) για 1.200 μαθήτριες στην Θεσσαλονίκη: 2^ο βραβείο.

Κτήριο γραφείων Σιδηροδρόμων Ελληνικού Κράτους (Αθήνα): 1^ος έπαινος.

Κτήριο γραφείων Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Αθήνα): 2^ος έπαινος.

Τύπος Εξαταξίου Δημοτικού Σχολείου (Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων): 2^ος έπαινος.

⁴ Ο Λ. Βασενχόβεν ήταν σύμβουλος των μελετητών.

⁵ Σε συνεργασία με Α.-Φ. Λαγόπουλο κ.ά.

Άλλες δραστηριότητες

Μέλος τριμελούς γραμματείας Ένωσης Ελλήνων Πανεπιστημιακών Δυτικής Ευρώπης (1978-80).

Σύμβουλος Δημάρχου Αθηναίων Γιάννη Παπαθεοδώρου για θέματα πολεοδομικής έρευνας (1978).

Συμμετοχή σε επιτροπή Υπουργείου Δημοσίων Έργων για την επεξεργασία αναμορφωμένου Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (1979).

Συμμετοχή σε επιτροπές του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ) με την ιδιότητα του εισηγητού για την πλήρωση θέσεων με αντικείμενα «Περιφερειακή Ανάπτυξη», «Χωροταξικός Σχεδιασμός» και «Περιβαλλοντικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός» (2004-05).

Μέλος κατά περιόδους επιστημονικής επιτροπής έκδοσης διαφόρων επιστημονικών περιοδικών και αξιολογητής άρθρων προς δημοσίευση.

Μέλος ΔΣ και κατόπιν Γενικός Γραμματέας Κέντρου Πολιτισμού «Δ.Γληνός» (189-91).

Μέλος και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ειρήνης Διανοομένων και Καλλιτεχνών (1992).

Συγγραφικό έργο και δημοσιεύσεις

Βιβλία

___, 2000. *The EU Compendium of Spatial Planning Systems and Policies: Greece*, European Commission Regional Development Studies, Luxembourg (ISBN 92-828-2692-9)

___, 2010. *Χωρική Διακυβέρνηση: Θεωρία, Ευρωπαϊκή εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας*. Συνεργάτες: Κ. Σαπουντζάκη, Ε. Ασπρογέρακας, Ηλ. Γιαννίρης και Θ. Παγώνης. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Διδακτικά εγχειρίδια

___, 1974. *Planning Techniques*. Teaching manual, Development Planning Unit, University College London.

___, 1983. *A review of styles of planning*. Teaching manual. University College London (Bandung Project) and Bandung Institute of Technology. Bandung, Indonesia: May (67 pages).

___, 1997. Χωροταξία και ανάπτυξη. Στο: Λ. Βασενχόβεν και Δ. Γεωργουλής, *Χωροταξία: Θεωρία και εφαρμογές*. Διδακτικό εγχειρίδιο, Ε.Μ.Πολυτεχνείο, 1997 (κεφάλαια 6 και 7) (93 σελίδες).

___, 2004. Στρατηγικός σχεδιασμός του χώρου. Στο: Λ. Βασενχόβεν, Κλ. Γεράρδη και Κ. Σερράος, *Μητροπολιτικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα*, διδακτικό εγχειρίδιο στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Πολοδομία – Χωροταξία», Ε.Μ. Πολυτεχνείο, 2004.⁶

___, 2004. *Θεωρία του σχεδιασμού του χώρου*. Διδακτικό εγχειρίδιο, Ε.Μ.Πολυτεχνείο (154 σελίδες).⁷

___, 2004. *Χωροταξικός σχεδιασμός*. Διδακτικό εγχειρίδιο, Ε.Μ.Πολυτεχνείο (98 σελίδες).⁸

___, 2009. *Χωροταξία – Πολοδομία*. Εγχειρίδιο μαθήματος. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Τμήμα Περιφερειακής Διοίκησης (353 σελίδες).

Άρθρα σε βιβλία

___, 1984. Greece. In: M. Wynn, ed. 1984. *Planning and urban growth in Southern Europe*. London: Mansell, pp. 5-36.

___, 1994. Περιβάλλον και επιστήμες στο τέλος του 20ού αιώνα από τη σκοπιά του πολεοδόμου. Στο: Δ. Ρόκος, επιμ. 1994. *Επιστήμες και περιβάλλον στα τέλη του αιώνα: προβλήματα και προοπτικές*. Αθήνα: Ε.Μ.Πολυτεχνείο και Εναλλακτικές Εκδόσεις, σελ.78-87.

___, 1994. Η οικονομική γεωγραφία της περιοχής. Στο: Λ. Παπαγιαννάκης, επιμ. 1994. *Η ανάπτυξη της Θράκης: Προκλήσεις και προοπτικές*. Αθήνα: Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας, Ακαδημία Αθηνών, σελ.85-106.

___, 1993. Χωροθέτηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων και περιοχών στην Ελλάδα. Στο: Κ. Λάσκαρις, επιμ. 1994. *Εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και προγράμματα για την ανάπτυξη των αστικών κέντρων*. Αθήνα: Ε.Μ.Πολυτεχνείο και European Social Fund, σελ.107-121.⁹

___, 1995. Αστικές αναπλάσεις σε μια σύγχρονη μεγαλούπολη: η περίπτωση του Ελαιώνα. Στο: Δ. Γεωργουλής, επιμ. 1995. *Κείμενα στη θεωρία και στην εφαρμογή του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού*. Αθήνα: Παπαζήσης, σελ.375-397.

---

⁶ Ως «Στρατηγικός σχεδιασμός μητροπολιτικών περιοχών» (προγενέστερη μορφή), στο Α. Αραβαντινός, επιμ., *Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική πόλη στον 21^ο αιώνα: αναμενόμενος ρόλος του σχεδιασμού*, Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης, Ε.Μ. Πολυτεχνείο, 2001. Εργασία βασισμένη σε ερευνητικό έργο στο ερευνητικό πρόγραμμα *Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης για την Αθήνα – Αττική*. ΥΠΕΧΩΔΕ, 2000 – 2003. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Κ.Γεράρδη. Συμμετείχε ο Λ. Βασενχόβεν, ως υπεύθυνος χωροταξικής ανάλυσης και σχεδιασμού.

⁷ Τα περισσότερα κείμενα του εγχειριδίου παρουσιάστηκαν σε συνέδρια ή δημοσιεύθηκαν ή έχουν περιληφθεί και σε άλλα προηγούμενα διδακτικά εγχειρίδια.

⁸ Πρόκειται για μετεξέλιξη προηγούμενου εγχειριδίου.

⁹ Επρόκειτο για εισήγηση στο επιστημονικό διήμερο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας με θέμα «Βιομηχανικά Κτίρια», Αθήνα, 10-11 Μαΐου 1993.

___, 1996. Αειφόρος αστική ανάπτυξη και η έννοια των αστικών πόρων. Στο: Κ. Λάσκαρις, επιμ. 1996. *Sustainable Development: θεωρητικές προσεγγίσεις μιας κρίσιμης έννοιας*. Αθήνα: Παπασωτηρίου, σελ.87-134 (και έκδοση στα Αγγλικά με τίτλο: *Sustainable Development: Theoretical Approaches of a Crucial Notion*).

___ και Παπαγιάννης, Θ., 1996. Εθνική εμπειρία από την εφαρμογή του σχεδίου δράσης Habitat I κατά την τελευταία εικοσαετία. Στο: *Εθνική έκθεση της Ελλάδος* (παράρτημα 2), 1996. Για την Παγκόσμια Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για τις πόλεις και την κατοικία "Habitat II". Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σελ.102-116.¹⁰

___, 1997. Greece. In: *Managing across levels of government*, 1997. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), ISBN 92-64-15575-9, pp.191-202.

___, 1997. Χωροταξία: θεωρία και πράξη. Στο: *Βιώσιμη ανάπτυξη με την περιβαλλοντική αγωγή*, 1997. Μεσολόγγι: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας και Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σελ.180-201.

___, 1998. Αστικές αναπλάσεις. Στο: F.Infussi και Γ.Σημαιοφορίδης, επιμ. 1998. *Οι προκλήσεις της ελληνικής πόλης - πρόγραμμα ΗΡΑΚΛΗΣ (Le sfide della città greca - programma Heracles, a cura di F. Infussi e G. Simeoforidis)*. Αθήνα: Α.Γ.Ε.Τ. «Ηρακλής», σελ.71-83 (στα ελληνικά και ιταλικά).

___, 1998. Τάξη και αταξία στο χώρο. Στο: Μ.Μοδινός και Η.Ευθυμιόπουλος, επιμ. 1998. *Οικολογία και επιστήμες του περιβάλλοντος*. Αθήνα: Διεπιστημονικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Ερευνών, σελ.57-78 (επανέκδοση: Εκδόσεις «Στοχαστής», 1999).

___, 1998. Χωροταξία. Λήμμα στο *Ελλάς: Η ιστορία και ο πολιτισμός του Ελληνικού Έθνους*, Τόμος Β', 1998. Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός «Πάπυρος», σελ.407-411.

___, 2000. Εντοπισμός των αναγκών της χώρας σε ευρείες γνωστικές περιοχές γεωγραφικού προσανατολισμού στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Στο: Λ. Λεοντίδου, Ηλ. Κουρλιούρος, Λ. Βασενχόβεν και Α. Αφουξενίδης, 2000. *Απαρχές της Ελληνικής Γεωγραφίας στ' Ανατολικά Σύνορα της Ευρώπης: αξιολόγηση κι αναδιάρθρωση του Προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας Πανεπιστημίου Αιγαίου - The beginnings of Greek Geography on the Eastern EU Border: evaluation and restructuring of the Undergraduate study programme of the Department of Geography of the University of the Aegean*. Λέσβος: Πανεπιστήμιο του Αιγαίου.

___, 2001. Ο σχεδιασμός των πόλεων στον αστερισμό της περιβαλλοντικής ευθύνης. Στο: *Πόλη και Χώρος από τον 20^ο στον 21^ο Αιώνα*, 2004. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Αθανάσιο Ι. Αραβαντινό. Αθήνα: Ε.Μ.Πολυτεχνείο (Σχολή Αρχιτεκτόνων), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, σελ.103-113.

___, 2003. Μεγάλες πολεοδομικές παρεμβάσεις: Μπορούν να βοηθήσουν στην αναζήτηση ενός καλύτερου μέλλοντος για την Αθήνα; Στο: Σ.Χ. Τσέτσης, επιμ., 2003. *Ένα Μέλλον για την Αθήνα: Σε αναζήτηση πολιτικών αστικής επανοργάνωσης του πολεοδομικού συγκροτήματος της πρωτεύουσας*. Αθήνα: Παπαζήσης, σελ.153-177.

¹⁰ Η έκθεση έχει εκδοθεί και σε αγγλική γλώσσα.

___, 2004. Η θεωρία του αστικού σχεδιασμού: Ποιό θα είναι το μέλλον της στον 21^ο αιώνα; Στο: *Πόλη και Χώρος από τον 20^ο στον 21^ο Αιώνα*, 2004. Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Αθανάσιο Ι. Αραβαντινό. Αθήνα: Ε.Μ.Πολυτεχνείο (Σχολή Αρχιτεκτόνων), Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, σελ.75-102.

___, 2004. Αστικό Περιβάλλον. Στο: *Τα κρίσιμα προβλήματα: άνθρωπος και περιβάλλον στον 21^ο αιώνα*, 2004. Τεύχος αριθ. 10 σε έκδοση 18 θεματικών τευχών. Κηφισιά: Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.

___, 2007. Χωροταξία. Λήμμα στο *Ελλάδα: Το παρελθόν και το παρόν του Ελληνισμού. Τόμος Γ': Το σύγχρονο κράτος*, 2007. Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός «Πάπυρος», σελ.518-532 (αναθεώρηση αρχικής έκδοσης του 1997).

___ και Ηλ. Κουρλιούρος, 2007. Κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις του σχεδιασμού του χώρου. Στο: Θ. Τερκενλή, Θ. Ιωσηφίδης και Ι. Χωριανόπουλος, επιμ. 2007. *Ανθρωπογεωγραφία: άνθρωπος, κοινωνία και χώρος*. Αθήνα: Κριτική, σελ.366-406.

___, 2007. Πόλεις και βιώσιμη ανάπτυξη. Στο: *Περιβάλλον και πολιτισμός: προβληματισμοί από το παρελθόν – προτάσεις για το μέλλον*, 2010. Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, σελ.247-266.¹¹

___, 2008. Εθνικός χωροταξικός σχεδιασμός: Περιεχόμενο, διαδικασία, σχέδια και προγράμματα. Στο: Γ. Γιαννακούρου, Κ. Μενουδάκος και Λ. Βασενχόβεν, 2008. *Ο χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα: νομικό πλαίσιο και εφαρμογή στην πράξη*. Αθήνα: Νόμος + Φύση, Βιβλιοθήκη Περιβαλλοντικού Δικαίου (24) και Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ.51-78.

___ and K. Sapountzaki, 2009. Il difficile percorso della governance territoriale nei paesi europei. In: F. Governa, U.J. Rivolin and M. Santangelo, eds. 2009. *La costruzione del territorio Europeo: sviluppo, coesione, governance*. Roma : Carocci, pp.141-171.

___, 2009. Κλιματική αλλαγή, περιβαλλοντική τρωτότητα, Ευρωπαϊκές προκλήσεις (συντονιστής: Λ. Βασενχόβεν – συντελεστές: Ε. Δούση, Χ. Κουταλάκης, Α. Λάλος και Μ. Χουσιανάκου). Στο: *Πράσινη Ανάπτυξη: κείμενα διαβούλευσης* (συντονιστής: Γιάννης Μανιάτης), 2009. Αθήνα: Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών, σελ.3-54.

___, 2010. Βία και κοινωνική ανυπακοή: η περίπτωση της ρύθμισης των χρήσεων γης και των αποφάσεων χωροθέτησης. Στο: Ε.Π. Δημητριάδης, Γ. Καυκαλάς και Κ. Τσουκαλά, επιμ. 2010. *Πόλεως Λόγος: Τιμητικός τόμος για τον Καθηγητή Α.-Φ. Λαγόπουλο*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, σελ.113-123.

Εισηγήσεις σε πρακτικά συνεδρίων

___, 1977. *Urban problems and the education of town planners*. Final report of Meeting of Experts, Chandigarh, India, 6-11 December 1976 (rapporteur: L. Wassenhoven). Document SS/MD/5, UNESCO, May 1977. Paris: UNESCO.

¹¹ Στην σχετική έκδοση ο τίτλος του άρθρου είναι λανθασμένος.

___ και Κ. Σοφούλης, 1979. Οικιστική πολιτική και ΔΕΠΟΣ. Στο: *Οι κατασκευές στην Ελλάδα*. Πρακτικά συνεδρίου Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας, τεύχος 2, 18-23 Ιουνίου 1979, σελ.4-9.

___, 1982. Περιβαλλοντικοί στόχοι στο σχεδιασμό ανάπτυξης των πόλεων. Στο: *Περιβάλλον, ανάπτυξη και ποιότητα ζωής*, 1983. Σεμινάριο '82 του ΒΒΚ στην Αθήνα. Αθήνα: Compendium, σελ.19-27 (δημοσιεύθηκε και στο *Οικολογία και Περιβάλλον*, τεύχος 5, Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1982, σελ.62-67).

___, 1984. Ανάπτυξη: ανθρώπινη διάσταση. Στο: *Ανάπτυξη – Παράδοση*, 1984. Πρακτικά συνεδρίου στο Ναύπλιο. Αθήνα: Ελεύθερο Πολιτικό Εργαστήριο, σελ.15-20.

___, 1990. Πρόλογος – εισήγηση. Στο: *Η διεπιστημονική προσέγγιση της ανάπτυξης*, 1990. Πρακτικά συνεδρίου Ε.Μ.Πολυτεχνείου (Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής: Λ.Βασενχόβεν). Αθήνα: Παπαζήσης, σελ.7-15.

___, 1991. Ενα μοντέλο για τη μελέτη της εκπαίδευσης του μηχανικού στα θέματα ανάπτυξης, χώρου, περιβάλλοντος και οικισμού. Στο: Θ. Βακαλιός, επιμ. 1991. *Τεχνικό πανεπιστήμιο και ανάπτυξη*. Πρακτικά συνεδρίου Ε.Μ.Πολυτεχνείου, τόμος Β'. Αθήνα: Ε.Μ. Πολυτεχνείο, σελ.331-342.

___, 1991. Η πρόταση δημιουργίας Τεχνολογικού και Βιομηχανικού Μουσείου Λαυρίου. Στο: *Λαύριο: Προοπτικές ανάπτυξης*, 1991. Πρακτικά ημερίδας. Αθήνα: , Ε.Μ.Πολυτεχνείο, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, σελ.82-90.

___, Δ. Γεωργουλής, Ηλ. Κουρλιούρος και Κ. Σαπουντζάκη, 1991. Οι στόχοι της ανάπτυξης της σύγχρονης Αθήνας: Λειτουργία μεταποιητικών μονάδων και βιομηχανικά πάρκα. Στο: *Νέφος και ενεργός πολίτης*, 1991. Πρακτικά συνεδρίου Κίνησης Πολιτών, 11-12/11/1991. Αθήνα: Κίνηση Πολιτών, σελ.35-52.

___, 1993. The environmental dimension of Greek urban planning: The case of Eleonas in Athens. In: K. Laskaris, ed. 1993. *Aspects of environmental education and practice in modern Greece*. Proceedings of a scientific meeting. National Technical University of Athens.

___, P. Kotzias, K. Sapountzaki, A. Stamatopoulos and K. Stamatopoulos, 1994. Microzonation, urban vulnerability and urban planning in the commercial center of Athens: An interscientific approach. In: S.A. Savidis, ed., 1994. *Earthquake resistant construction and design*. Proceedings of the 2nd International Conference on Earthquake Resistant Construction and Design, Berlin, 15-17 June 1994. Rotterdam and Brookfield: A.A. Balkema.

___, 1995. Χωροταξία και η ύπαιθρος χώρα. Στο: *Περιφερειακή ανάπτυξη, χωροταξία και περιβάλλον στο πλαίσιο της ενωμένης Ευρώπης*, 1995. Πρακτικά συνεδρίου, Τόμος ΙΙ. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελλήνων Περιφερειολόγων και «Τόπος» (Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών Μελετών), σελ.13-27.

___, 1995. Μεθοριακότητα και η διεθνοποίηση της χωροταξίας. Στο: *Παραμεθόριες περιοχές: Ανάπτυξη – δημιουργία απασχόλησης – διασυνοριακή συνεργασία*, 1995. Πρακτικά συνεδρίου στην Θεσσαλονίκη. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελλήνων Περιφερειολόγων, σελ.97-107.

___, 1995. Χωροταξικός σχεδιασμός στη δεκαετία του '60. Στο: *Η Ελληνική κοινωνία κατά την πρώτη μεταπολεμική περίοδο (1945-1967)*, 1995. Πρακτικά συνεδρίου.

Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, σελ.109-123 (δημοσίευση και στο *Πυρφόρος*, Ε.Μ.Πολυτεχνείο, Τεύχος 17, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 1995, σελ.31-41).

___ και Κ. Κανδηλώρος, 1996. Στρατηγικές της αστικής ανάπτυξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων: θεωρητικές θέσεις και η περίπτωση του Ελαιώνα. Στο: *Αθήνα – Αττική: Στρατηγικός σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη*, 1996. Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, 22-24 Μαΐου 1996. Αθήνα: Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας του Περιβάλλοντος της Αθήνας, σελ.178-181.

___, 1999. Βιώσιμη ανάπτυξη και περιβάλλον. Στο: *Ημερίδες ΙΣΤΑΜΕ: εισηγήσεις – συζητήσεις*, 1999. Πρακτικά 3 ημερίδων. Αθήνα: Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών, σελ.92-114.

___, 1999. Τα δημόσια έργα ως παράγοντας διαμόρφωσης του γεωγραφικού χώρου και του περιβάλλοντος. Στο: *Περιβάλλον και δημόσια έργα: έννοιες αντίπαλες*; Πρακτικά συνεδρίου, Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Εργαζομένων ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα, 1999, σελ. 57-66.

___, 1999. Tackling sustainable development in Athens: the experience of two urban amenity projects. *Town and Country Planning Summer School 1999*. Main School. Royal Town Planning Institute. University of Wales, Swansea
<<http://www.planningsummerschool.org/pdfs/1999MM05.htm>> [Accessed 14 March 2012]

___, 2001. Βιώσιμη νησιωτική ανάπτυξη: "Έν τη ενώσει η ισχύς" - το παράδειγμα της Βόρειας Δωδεκανήσου. Στο: Μ. Αγγελίδης, επιμ. 2004. *Συνέδριο: νέα πολυκεντρικότητα και χωρική ανάπτυξη*. Πρακτικά συνεδρίου σε συνεργασία με το Université de Paris X / Nanterre, 1-15/9/2001, Αθήνα. Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Πολυτεχνείου), σελ.135-146.

___, 2002. Υπάρχει ακόμη θεωρία του σχεδιασμού του χώρου; Στο: *Η Αρχιτεκτονική και η Ελληνική Πόλη στον 21ο Αιώνα*, 2002. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Αρχιτεκτονικού Συνεδρίου (Δεκέμβριος 1999). Αθήνα: Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών - Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων και Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, σελ.393-399.

___, 2003. National and regional spatial plans in Greece: Can they contribute to sustainable development?. In: *Proceedings of the International Sustainable Development Research Conference 2003*. Organized by ERP Environment.¹² University of Nottingham, 24-25 March 2003

___, G. Melissourgos and M. Wassenhoven, 2003. Urban resources and sustainability at the neighbourhood level: The case of Kypseli and Rentis in the Athens conurbation. In: *Proceedings of the International Sustainable Development Research Conference 2003*. Organized by ERP Environment.¹³ University of Nottingham, 24-25 March 2003.

___ and K. Sapountzaki, 2003. Participation and sustainability: Some lessons from local and national experience in Greece. In: *Proceedings of the International*

¹² See <<http://www.erpenvironment.org/>>, <<http://sdo.ew.eea.europa.eu/networks/erp-environment>> and <<http://sdo.ew.eea.europa.eu/events/international-sustainable-development-research-2>>).

¹³ Ibid.

Sustainable Development Research Conference 2003. Organized by ERP Environment.¹⁴ University of Nottingham, 24-25 March 2003.

___ and K. Sapountzaki, 2003. Spatial Discontinuities and Fragmentation of Urban Areas: The Example of the Elaionas of Athens. In: *Proceedings of the 5th Biennial of Towns and Town Planners on "Connecting the City: Connecting Citizens"*. Barcelona: 10-12 April 2003 (Virtual Library - Electronic Conference Proceedings).

Άρθρα σε περιοδικά

___, 1969. Η προεργασία δια την εκπόνησιν ρυθμιστικού σχεδίου ενός νέου οικισμού. *Τεχνικά Χρονικά*, τεύχος 6ον, Ιούνιος.

___, 1969. Η χωροταξική έρευνα: αρχαία και μεθοδολογία κατά τον Louis - Joseph Lebret. *Τεχνικά Χρονικά*, τεύχος 9ον, Σεπτέμβριος.

___, 1971. Πολεοδομία: Ανάγκη ολοκληρωμένης θεωρίας. *Ο Οικονομικός Ταχυδρόμος*, 11 Νοεμβρίου.

___, 1975. Η πολιτική διάσταση της κατοικίας. *Ο Οικονομικός Ταχυδρόμος*, 14 Αυγούστου.

___, 1976. Socio-political aspects of housing. *International Journal of Environmental Studies*, 9, pp.37-48.

___, 1978. Αστική εργοδιόικηση: Ανάγκες και μαθήματα διεθνούς εμπειρίας. *Επιθεώρησης της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως* (Κεντρική Ένωσις Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος), Ιούνιος.

___, 1979. Πόλοι ανάπτυξης και η πολιτική των «αντίπαλων πόλεων». *Οικονομία και Κοινωνία*, Αύγουστος – Σεπτέμβριος, σελ.32-39.

___, 1979. Ανάπτυξη και σύστημα οικισμών: Μια συμβολή στη θεωρία. *Σύγχρονα Θέματα*, 6, Σεπτέμβριος – Νοέμβριος, σελ.33-41.

___, 1980. Η πολεοδομική πολιτική της τελευταίας τριετίας. *Αντί*, 157-158, 1 Αυγούστου 1980.

___, 1995. Πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα. *Πυρφόρος* (Ε.Μ. Πολυτεχνείο), 21, Νοέμβριος – Δεκέμβριος, σελ.11-17 (μετάφραση εισήγησης σε συνέδριο στην London School of Economics and Political Science).

___, 1996. Περιφερειακή και χωροταξική πολιτική: Η Ευρωπαϊκή στρατηγική της Ελλάδας. *Πυρφόρος* (Ε.Μ.Πολυτεχνείο), 24, Μάιος – Ιούνιος, σελ. 42-50 (εισήγηση σε συνέδριο Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας).

___, 1997. Χωροταξικός σχεδιασμός και προβλήματα του αγροτικού χώρου και της υπαίθρου. *Πυρφόρος* (Ε.Μ.Πολυτεχνείο), 27, Ιανουάριος – Φεβρουάριος, σελ.39-42.

___ και Κ. Σαπουντζάκη, 1998. Η ανάπτυξη του χώρου του αεροδρομίου του Ελληνικού. *Πυρφόρος* (Ε.Μ.Πολυτεχνείο), 1, σελ.57-61.

---

¹⁴ Ibid.

___, 1998. Βιώσιμες πόλεις και η εκπαίδευση του πολεοδόμου. *Νέα Οικολογία*, 167, Σεπτέμβριος, σελ.23-24.

___, 2001. Το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Εναρκτήρια ομιλία του προέδρου του ΕΣΧΣΑΑ Λ. Βασενχόβεν στην 1^η συνεδρίαση του Συμβουλίου, Ζάππειο Μέγαρο, 26 Ιουλίου 2001. *Τα Νέα του ΣΕΠΟΧ*, Δελτίο Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, 03/01, 16 Οκτωβρίου 2001.

___, 2002. Η δημοκρατικότητα του σχεδιασμού του χώρου και η αμφισβήτηση του ορθολογικού "μοντέλου". *Αειχώρος*, 1(1), σελ.30-49.

___ and K. Sapountzaki, 2005. Consensus building and sustainability: Some lessons from an adverse local experience in Greece. *Environment, Development and Sustainability*, 7, pp.433-452.

___, 2008. Foreword to the republication of the article "On the relation of town patterns to sociopolitical milieus", by Paul Kriesis. *DATUTOP Remix*, 30, Autumn (Tampere University of Technology, Tampere, Finland), pp.8-10.

___, 2008. Εδαφική συνοχή: νέες κατευθύνσεις για την ανάπτυξη του χώρου και η σημασία τους για την Ελλάδα. *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, 10, Απρίλιος – Ιούνιος, σελ.247-263.

___, 2008. Territorial governance, participation, cooperation and partnership: a matter of national culture. *Boletín de la A.G.E. (Asociación de Geógrafos Españoles)*, 46, pp.53-76.

___, 2009. Η ρύθμιση χρήσης της γης ως πηγή συγκρούσεων. *Βήμα Ιδεών: Μηνιαία έκδοση αναζήτησης και διαλόγου*, 24, Απρίλιος.

Αδημοσίευτες εισηγήσεις σε συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια

___, 1974. *GEE (General Education in Engineering) Project: "Cities" Workshop*. Report for a workshop. Imperial College of Science and Technology, 8-9 July.

___, 1976. *The United Nations Conference on Human Settlements: its value for planning education*. Paper presented at the 1976 Conference of the Commonwealth Association of Architects, York, September.

___, 1977. *Thoughts on the core curriculum of planning education*. Report following the 3rd International Conference on Planning Education, Association Internationale pour la Formation Professionnelle en Aménagement Urbain et Régional, Paris, 26-27 May.

___, 1980. *Planning education: is more diversity needed?* Paper prepared for a workshop on Planning Education. University College London, January.

___, 1982. *Land: an essential resource*, Paper presented at the seminar "Methods of Improving Public / Private Co-operation in Urban Development and Investment",

Athens 29/3-1/4/1982, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Paris [document CT/LGM/548/2 – UP/PP(82)2].

___, 1984. *Industrial development and location policies: the case of Greece*. Paper prepared for an international seminar on “Government / Non-government Relationships in Urban Development”, Sector I: Industrial development and location, Istanbul, 25-28 June 1984. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Paris [document CT/LGM/548-TUR/7].

___, 1987. *Σχεδιασμός και διαμόρφωση πολιτικής*. Ομιλία σε μεταπτυχιακό σεμινάριο Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας. Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, 21 Ιανουαρίου.

___, 1988. *Urban planning problems in Greece*. Lecture in graduate seminar, University of Melbourne, March.

___ και Κ. Σαπουντζάκη, 1988. *Σχέσεις οικονομικού και φυσικού σχεδιασμού*. Εισήγηση και παρουσίαση ερευνητικού προγράμματος στην ημερίδα για τις ερευνητικές δραστηριότητες της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας στον τομέα του Αστικού Χώρου. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 13 Δεκεμβρίου.

___, 1990. *Εισαγωγική τοποθέτηση*. Εισήγηση στο επιστημονικό διήμερο με θέμα «Προβλήματα τοπικότητας – υπερτοπικότητας στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών του Λεκανοπεδίου της Αττικής». Οργάνωση Κέντρου Πολιτισμού «Δημήτρης Γληνός» και Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δυτικής Αθήνας (Α.Σ.Δ.Α.). Αίθουσα Τελετών Κτηρίου Αβέρωφ Ε.Μ. Πολυτεχνείου, 15-16 Ιουνίου.

___, 1991. *Regional development and planning* [in Greece]. Lecture at the “Seminaire de formation pour les fonctionnaires des institutions Européennes” (Πρόγραμμα εξοικείωσης υπαλλήλων οργάνων των Ε.Κ.). Οργάνωση του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης – Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης, 21-25 Οκτωβρίου.

___, 1991. *Θεωρία και πρακτική αναπτυξιακού σχεδιασμού*. 3 ομιλίες (2-4/12/1991) σε σεμινάριο επιμόρφωσης ανέργων επιστημόνων. Δήμος Σερρών, Οκτώβριος – Δεκέμβριος.

___, 1991. *Οι προτάσεις και οι δραστηριότητες του Ε.Μ. Πολυτεχνείου για το Λαύριο*. Εισήγηση στο Πρόγραμμα Κατάρτισης Ανέργων του Δήμου Λαυρεωτικής. Λαύριο, 16 Δεκεμβρίου.

___, 1992. Εισήγηση στο Forum «Ο Τουρισμός στην Αθήνα» (θεματική ενότητα: Τρόποι και μέθοδοι για βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών). Οργάνωση της Πρωτοβουλίας για την Τουριστική Αναβάθμιση της Αθήνας, 7 Απριλίου.

___, 1992. *Ανάπτυξη και περιβάλλον*. Εισήγηση σε ημερίδα Β' Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, 10 Νοεμβρίου.

___, 1992. Διαλέξεις στο σεμινάριο «Θεωρητική προσέγγιση και εφαρμογές αστικών αναπλάσεων». Διδασκαλία 2,5 ωρών, στα πλαίσια του Προγράμματος STRIDE. Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, Οκτώβριος – Νοέμβριος.

___, 1992. *Η ανάπτυξη του Ελαιώνα*. Εισήγηση στην επιστημονική συνάντηση «Πολιτισμός και Περιβάλλον», Ελληνική συμμετοχή στον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Πολιτιστικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Δεκαετίας της

UNESCO. Οργάνωση Υπουργείου Πολιτισμού, Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής UNESCO κ.ά. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 4 Δεκεμβρίου.

___, 1993. Αστικές αναπλάσεις σε μια σύγχρονη μεγαλούπολη: η περίπτωση του Ελαιώνα. Ημερίδα με θέμα «Η ανάπτυξη του Ελαιώνα». Οργάνωση Ε.Μ. Πολυτεχνείου, Συνδέσμου Διαχείρισης – Ανάπτυξης Ελαιώνα και Δήμου Αθηναίων, Ε.Μ.Π., 1 Φεβρουαρίου.¹⁵

___, 1993. *Πολοδομική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχής Ελαιώνα*. Παρουσίαση μελέτης του Ε.Μ. Πολυτεχνείου στην εκδήλωση «Ελαιώνας – μια ανάσα ζωής για το Λεκανοπέδιο», 9 Μαΐου.

___, 1993. *Χωροθέτηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων και περιοχών στην Ελλάδα*. Εισήγηση στο επιστημονικό διήμερο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας με θέμα «Βιομηχανικά Κτίρια», Αθήνα, 10-11 Μαΐου.¹⁶

___, Ηλ. Κουρλιούρος και Κ. Λάσκαρις, 1994. *The Lavrion Museum of Technology and Industry: A proposal*. Paper prepared for the occasion of an international meeting held in Aurich, Germany, January.

___, 1994. *Urban planning in Greece*. Paper presented at a conference on “Greece: prospects for modernization”, London School of Economics, London, 17-19 November 1994. Organized by the European Institute of the London School of Economics and Political Science, the Unit of International and European Studies of the University of Athens, the Society of Greek Studies (ELEMEP) and the *Economicos Tachydromos* magazine.

___, 1995. Εισήγηση σε διεθνή ημερίδα με θέμα «Αειφορία, οικιστική ανάπτυξη και πολεοδομικός σχεδιασμός». Οργάνωση Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος και Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, 2 Μαρτίου.

___, 1995. *Ο σχεδιασμός του χώρου στην Ελλάδα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εισήγηση στην συνάντηση Συνδέσμου Πολεοδόμων Κύπρου και Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, υπό την αιγίδα του Επιστημονικού και Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου. Λευκωσία, 10 Μαρτίου (βλ. *Τα Νέα του ΣΕΠΟΧ*, 03.95, 27 Μαρτίου 1995).

___, 1995. *Χωροταξικός σχεδιασμός αγροτικού χώρου*. Εισήγηση (με την Μ. Τζημοπούλου) στο σεμινάριο Διαμόρφωσης Πολιτικής στην Αγροτική Έρευνα και Τεχνολογία με θέμα «Διαχείριση και Προστασία Αγροτικού Περιβάλλοντος». Οργάνωση Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ), 27-28 Μαρτίου.

___, 1995. Εισήγηση στις Ημέρες Έρευνας και Τεχνολογίας του Ε.Μ. Πολυτεχνείου (θεματική ενότητα: Έρευνα και εκπαίδευση – Προβλήματα και προοπτικές με βάση την εμπειρία του Ε.Μ.Π.). Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, Ε.Μ. Πολυτεχνείο, 16-18 Μαΐου.

---

¹⁵ Δημοσιεύθηκε στο: Δ. Γεωργουλής, επιμ. 1995. *Κείμενα στη θεωρία και στην εφαρμογή του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού*. Αθήνα: Παπαζήσης, σελ.375-397. Βλ. άρθρα σε βιβλία.

¹⁶ Δημοσιεύθηκε τελικά στο: Κ. Λάσκαρις, επιμ. 1994. *Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές και Προγράμματα για την Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων*. Ε.Μ.Πολυτεχνείο και European Social Fund, Αθήνα, 1994, σελ. 107-121. Βλ. άρθρα σε βιβλία.

___, 1995. *Τουρισμός και αιειφόρος ή διατηρήσιμη ανάπτυξη*. Εισήγηση στην ημερίδα «Λέρος και τουρισμός». Οργάνωση Πανελληνίας Ένωσης Λερίων, Λέρος, 18-19 Αυγούστου.

___, 1995. Εισήγηση στο Συνέδριο για την Ανάπτυξη του Αμβρακικού Κόλπου (θεματική ενότητα: Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης στον Αμβρακικό). Οργάνωση Ε.Μ. Πολυτεχνείου και Δήμου Βόνιτσας. Βόνιτσα, 14-17 Σεπτεμβρίου.

___, 1997. *Policies and actions of the European Union on sustainable urban planning*. Εισήγηση σε διεθνή συνάντηση του Working Group on "Sustainability and the metropolitan planning process", Network of European Metropolitan Regions and Areas (METREX). Οργάνωση: Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας, 26-28 Ιουνίου.

___ and Eι. Kourliouros, 1997. *Development agencies and the management of rural development in Greece: The case of rural problem areas*. Paper presented at the XVII Congress of the European Society for Rural Sociology on "Local Responses to Global Integration: towards a new era of rural restructuring". Mediterranean Agronomic Institute at Chania. Chania, Greece: 25-29 August.

___ and Eι. Kourliouros, 1997. *Problems of socio-economic development and territorial planning in rural Greek areas*. Paper presented at the XVII Congress of the European Society for Rural Sociology on "Local Responses to Global Integration: towards a new era of rural restructuring". Mediterranean Agronomic Institute at Chania. Chania, Greece: 25-29 August.

___, 1997. *The management of urban renewal in the metropolitan area of Athens: the case of the industrial district of Elaionas*. Paper presented at the international seminar on "Governing cities: international perspectives" of the European Urban Research Association (EURA). Brussels, 18-19 September.

___, 1998. *Ο ρόλος των διευθύνσεων χωροταξίας και περιβάλλοντος στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις*. Εισήγηση με αποτελέσματα ερευνητικού προγράμματος σε ημερίδα για την Χωροταξία και το Περιβάλλον. Οργάνωση Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΠΟΧ), 17 Φεβρουαρίου (βλ. Τα Νέα του ΣΕΠΟΧ, 02/98, 7 Φεβρουαρίου 1998).

___ και Ηλ. Κουρλιούρος, 1999. *Τοπική ανάπτυξη, χωροταξία και βιωσιμότητα*. Εισήγηση στο συνέδριο HELECO '99 με θέμα «Τεχνολογία Περιβάλλοντος για τον 21^ο Αιώνα». Οργάνωση Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας, Θεσσαλονίκη, 3-6 Ιουνίου.

___, 2000. *Λειτουργία διαμεταφορικών επιχειρήσεων στον αστικό ιστό*. Εισήγηση με αποτελέσματα ερευνητικού προγράμματος στην ημερίδα για την Εθνική Διαμεταφορά. Οργάνωση Πανελληνίας Ένωσης Επιχειρήσεων Διαμεταφοράς, Αθήνα, 18 Μαρτίου.

___, 2000. *Βιώσιμη αστική ανάπτυξη, μεταφορές και η κυκλοφορία στην Αθήνα*. Εισήγηση στην ημερίδα: *Προοπτικές βελτίωσης της κυκλοφορίας στην Αθήνα: ο ρόλος της πολιτείας και των πολιτών*. Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) και Σύλλογος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων. Αθήνα, 6 Ιουλίου.

___, 2000. *Ποιότητα ζωής και τουριστική ελκυστικότητα*. Παρέμβαση σε εκδήλωση με τίτλο *Αθήνα: τουρισμός και ανάπτυξη στον 21^ο αιώνα*, βασισμένη σε ερευνητικά

προγράμματα με υπεύθυνη την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ. Σ. Αυγερινού – Κολώνια. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π., 26 Ιουνίου.

___ και Κ. Σαπουντζάκη, 2000. *Προληπτικός αντισεισμικός πολεοδομικός σχεδιασμός και σεισμική τρωτότητα Ελληνικών πόλεων*. Εισήγηση στην 3^η διμερή συνάντηση Ελληνικού και Τουρκικού ICOMOS με θέμα «Σεισμοί και Μνημεία». Οργάνωση Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας και Ελληνικού Τμήματος ICOMOS (Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών), Αθήνα, 20-21 Οκτωβρίου.

___ and J. Spiridonova, 2001. *Harmonisation of spatial planning systems with EU and OECD policies and cross-border co-operation: the case of Greece and Bulgaria*. Paper presented at an international conference on “International co-operation: Balkans, Black Sea, S.E. Mediterranean and Caspian Sea / Environment – Spatial planning – Sustainable development”. Hellenic Ministry for the Environment, Physical Planning and Public Works (MEPPPW) and Bilateral Programme of Development Co-operation and Assistance of MEPPPW “The Participation of Greece to the DAC-OECD”. Athens: 27 January.

___ και Κ. Σαπουντζάκη, 2001. *Η εξασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης στον χωροταξικό σχεδιασμό: η περίπτωση του παράκτιου χώρου*. Εισήγηση στο 13ο Συνέδριο Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων με θέμα «Δάση, Χωροταξία, Τουρισμός», Ρόδος, 19-22 Οκτωβρίου.

___, Κ. Σαπουντζάκη και Ν. Πάγκας, 2001. *Δασική γη, γεωργική γη και τουριστική / παραθεριστική ανάπτυξη στα νησιά του Αιγαίου: μια προσπάθεια εξομάλυνσης των διαταραγμένων σχέσεων*. Εισήγηση στο 13ο Συνέδριο Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων με θέμα «Δάση, Χωροταξία, Τουρισμός», Ρόδος, 19-22 Οκτωβρίου.

___, 2002. *Η θεωρία του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και η ιδεολογία της βιώσιμης ανάπτυξης*. Ομιλία στο πλαίσιο του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Διαχείριση και Βελτίωση Παρακτίων Ζωνών», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 25 - 28 Νοεμβρίου.

___, 2002. *Ο Ρόλος του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΣΧΣΑΑ)*. Ημερίδα Δημοσιοποίησης του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 14 Μαρτίου.

___, 2002. *Η έννοια της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης*. Εισήγηση στην επιστημονική διημερίδα «Δυνατότητες ήπιας τουριστικής ανάπτυξης στο Δήμο Μανταμάδου Νήσου Λέσβου». Δήμος Μανταμάδου και Ε.Μ.Πολυτεχνείο. Μανταμάδος: 30 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου.

___, 2003. *Βιώσιμη Ανάπτυξη και η Θεωρία του Συνεργατικού Σχεδιασμού*. Δημόσια διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Βόλος: 5 Μαρτίου.

___, 2004. *Μια επισκόπηση μεταβαλλόμενων εννοιών και πολιτικών για την πόλη: Από την εξυγίανση στην αστική αναγέννηση*. Εισήγηση στην ημερίδα με θέμα «Αστικές αναπλάσεις και βιώσιμη ανάπτυξη: Βρετανικές και Ελληνικές εμπειρίες». Οργάνωση Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Βρετανικού Συμβουλίου και Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών. Ε.Μ. Πολυτεχνείο, 29 Μαρτίου.

___ και Κ. Σαπουντζάκη, 2004. *Η παραβατικότητα της ανάπτυξης στην ατζέντα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης*. 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Πανελληνίας Ένωσης

Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕΕΚΠΕ) «Βιώσιμη Ανάπτυξη, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Τοπικές Κοινωνίες». Ουρανούπολη Χαλκιδικής: 15-17 Οκτωβρίου.¹⁷

___ και Κ. Σαπουντζάκη, 2005. *Πρακτικές Διακυβέρνησης στο Μητροπολιτικό Σχεδιασμό της Αθήνας: Βελτιώνουν τις Προοπτικές Υλοποίησης Χωρικών Παρεμβάσεων Μεγάλης Κλίμακας;* Τριήμερο Επιστημονικό Συνέδριο «Γεωγραφίες της Μητρόπολης – Οψεις του Φαινομένου στον Ελληνικό Χώρο». Πολυτεχνική Σχολή ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 21-23 Οκτωβρίου.¹⁸

___, 2009. *Από το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου στην πολιτική της Εδαφικής Συνοχής.* Διάλεξη στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ, Βέροια, 13 Μαρτίου.

___, 2009. *Ο χαρακτήρας και οι προτεραιότητες του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας ως στρατηγικού μητροπολιτικού σχεδίου.* Εισήγηση σε ημερίδα του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΠΟΧ) για το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας, 7 Ιουλίου.

___, 2010. *Προκλήσεις για τους Χωροτάκτες στην Σημερινή Συγκυρία.* Εισήγηση στην ημερίδα με θέμα «Ο Ρόλος και οι Προοπτικές της Χωροταξίας στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεωρίες, πρακτικές και θεσμικό πλαίσιο». Ελληνική Εταιρεία Πολεοδομικού και Χωροταξικού Δικαίου και Τμήμα Χωροταξίας και Ανάπτυξης Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη: 14 Μαΐου.

___, 2011. *Η Χωροταξία στην Ελλάδα και την Ε.Ε.* Παρέμβαση (απαντήσεις σε ερωτήσεις) στο Διεθνές Συνέδριο «Περιφερειακή Ανάπτυξη και Οικονομική Κρίση: Διεθνής εμπειρία και Ελλάδα». Ελληνική Εταιρεία Περιφερειακής Επιστήμης και Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, 6-7 Μαΐου.

___, 2012. *Ο πληθωρισμός των κειμένων Ευρωπαϊκής πολιτικής και η προσαρμογή της χωροταξίας στην Ελλάδα: το παράδειγμα της θαλάσσιας χωροταξίας.* Εισήγηση σε εργαστήριο – workshop του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, 16 Μαρτίου.

Εκθέσεις ερευνητικών εργασιών με επιστημονικό υπεύθυνο τον Λ. Βασενχόβεν

Περιλαμβάνονται οι ενδιάμεσες και τελικές εκθέσεις όλων των ερευνητικών προγραμμάτων (βλ. ανωτέρω) των οποίων είχε την επιστημονική ευθύνη, δηλ. την επιμέλεια, με ή συμμετοχή στην σύνταξη. Εκτεταμένα τμήματα των εκθέσεων αυτών συντάχθηκαν από τον ίδιο. Βλ. ανωτέρω την ενότητα περί ερευνητικών προγραμμάτων.

---

¹⁷ Δεν εκδόθηκαν πρακτικά.

¹⁸ Δεν εκδόθηκαν πρακτικά.

Αυτόνομες εκθέσεις στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων

___, 1980. The design of new settlements. In *Energy Systems and Design of Communities (EN.SY.DE.CO.)*. Report of 19 pages included in Phase 2 volume of research project undertaken by Thymio Papayannis and Associates (project manager: Th. Papayannis; deputy project manager: L. Wassenhoven), under Annex VI of the Implementing Agreement on Energy Conservation in Buildings and Community Systems of the International Energy Agency. Participating countries: Germany, Greece, Italy and USA. Project Operating Agent: National Energy Council, Greek Ministry of Coordination.

___, 1982. Case studies: contexts and evaluation. Phase 3 volume (91 pages), with the participation of S. Yannas, of *Energy Systems and Design of Communities (EN.SY.DE.CO.)*, research project undertaken by Thymio Papayannis and Associates (project manager: Th. Papayannis; deputy project manager: L. Wassenhoven), under Annex VI of the Implementing Agreement on Energy Conservation in Buildings and Community Systems of the International Energy Agency. Participating countries: Germany, Greece, Italy and USA. Project Operating Agent: National Energy Council, Greek Ministry of Coordination.

___, 1982. *Energy boom towns*. Analysis of case studies for final report research project undertaken by Thymio Papayannis and Associates (project manager: Th. Papayannis; deputy project manager: L. Wassenhoven), under Annex VI of the Implementing Agreement on Energy Conservation in Buildings and Community Systems of the International Energy Agency. Participating countries: Germany, Greece, Italy and USA. Project Operating Agent: National Energy Council, Greek Ministry of Coordination.

___, 1989. *Εισαγωγή: Οργάνωση της πόλης και μεταποιητική δραστηριότητα*. Αυτόνομο κείμενο 76 σελίδων ως θεωρητική εισαγωγή στο ερευνητικό πρόγραμμα «Σχέσεις οικονομικού και φυσικού σχεδιασμού: Η αλληλοεπίδραση της πολιτικής πολεοδομικής αναβάθμισης αστικών περιοχών και άλλων πολεοδομικών ελέγχων και παραμέτρων με τη λειτουργία μικρών μεταποιητικών μονάδων». Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, 1986-1989. Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Λ. Βασενχόβεν και Ελ. Παναγιωτάτου.

___, Λ. Κάρκα και Κ. Σαπουντζάκη, 2000. *Greece. Country report*¹⁹ στο “Sustainability through Spatial Planning: An examination of the capacity of spatial planning systems in Europe to develop and implement policy for sustainability (SPECTRA)”. Πρόγραμμα της Γ.Δ. XII της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 1998 – 2000. Μετείχαν πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα 7 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων το ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Συντονιστής: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αγγλίας. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας: Λ. Βασενχόβεν.

___, 2000. *Case study: Development of the Ladadika District in Thessaloniki*. Έκθεση στο “Sustainability through Spatial Planning: An examination of the capacity of spatial planning systems in Europe to develop and implement policy for sustainability (SPECTRA)”. Πρόγραμμα της Γ.Δ. XII της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 1998 – 2000. Μετείχαν πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα 7 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

---

¹⁹ Το κείμενο είχε περιληφθεί σε προγραμματισμένη έκδοση του Brown, C; Duehr, S & Nadin, V, 2001, 'Sustainability, Development and Spatial Planning in Europe', Routledge, London. <<http://planning.rudi.net/BIBS/GREENIS/A/29.HTM>> [Πρόσβαση: 12 Μαρτίου 2012].

μεταξύ των οποίων το ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Συντονιστής: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αγγλίας. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας: Λ. Βασενχόβεν.

___, 2000. *Protected Natural Areas and the Ecosystem of Caretta – Caretta Sea Turtles in Laganas Bay (Zakynthos)*. Έκθεση στο “Sustainability through Spatial Planning: An examination of the capacity of spatial planning systems in Europe to develop and implement policy for sustainability (SPECTRA)”. Πρόγραμμα της Γ.Δ. XII της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 1998 – 2000. Μειείχαν πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα 7 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων το ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Συντονιστής: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αγγλίας. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας: Λ. Βασενχόβεν.

___, 2004. *Στρατηγικός σχεδιασμός μητροπολιτικών περιοχών και η περίπτωση της Αθήνας*. Δημοσίευτη εργασία βασισμένη σε ερευνητική εργασία στο ερευνητικό πρόγραμμα *Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης για την Αθήνα – Αττική*. ΥΠΕΧΩΔΕ, 2000 – 2003. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Κ.Γεράρδη. Συμμετείχε ο Λ. Βασενχόβεν, ως υπεύθυνος χωροταξικής ανάλυσης και σχεδιασμού.

___, 2004. *Προτεραιότητες του στρατηγικού σχεδιασμού της Αθήνας*. Δημοσίευτη εργασία βασισμένη σε ερευνητική εργασία στο ερευνητικό πρόγραμμα *Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης για την Αθήνα – Αττική*. ΥΠΕΧΩΔΕ, 2000 – 2003. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Κ.Γεράρδη. Συμμετείχε ο Λ. Βασενχόβεν, ως υπεύθυνος χωροταξικής ανάλυσης και σχεδιασμού.

___, Ε. Ασπρογέρακας, Ηλ. Γιαννίρης, Θ. Παγώνης, Χ. Πετροπούλου και Κ. Σαπουντζάκη, 2005. *National Overview: Greece*. Έκθεση στο ερευνητικό πρόγραμμα “Governance of Territorial and Urban Policies from EU to Local Level”. Πρόγραμμα ESPON 2.3.2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2004 - 2006. Μειείχαν 17 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, περιλαμβανομένου του ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Γενικός συντονιστής: Πανεπιστήμιο Valencia. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας και μέλος της συντονιστικής ομάδας του έργου: Λ. Βασενχόβεν.

___ και Θ. Παγώνης, 2005. *Case study: Devolution of Powers to Prefectural Self-governments, Decentralization and Urban Spatial Planning*. Έκθεση στο ερευνητικό πρόγραμμα “Governance of Territorial and Urban Policies from EU to Local Level”. Πρόγραμμα ESPON 2.3.2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2004 - 2006. Μειείχαν 17 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, περιλαμβανομένου του ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Γενικός συντονιστής: Πανεπιστήμιο Valencia. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας και μέλος της συντονιστικής ομάδας του έργου: Λ. Βασενχόβεν.

___, Κ. Σαπουντζάκη και οι Ε. Ασπρογέρακας, Ηλ. Γιαννίρης και Θ. Παγώνης, 2006. *Synthesis of National Overviews*. Έκθεση 349 σελίδων για το ερευνητικό πρόγραμμα “Governance of Territorial and Urban Policies from EU to Local Level”. Πρόγραμμα ESPON 2.3.2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2004 - 2006. Μειείχαν 17 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, περιλαμβανομένου του ΕΧΟΑ/ΕΜΠ. Γενικός συντονιστής: Πανεπιστήμιο Valencia. Επιστημονικός υπεύθυνος Ελληνικής ομάδας και μέλος της συντονιστικής ομάδας του έργου: Λ. Βασενχόβεν.

___, Ηλ. Γιαννίρης, Μ. Δανδουλάκη, Ν. Πάγκας και Κ. Σαπουντζάκη, 2008. *Φάκελος καταστροφής*. Έκθεση για το πρόγραμμα «Άξονες χωροταξικής και οικιστικής οργάνωσης των πυρόπληκτων περιοχών: Πιλοτική διερεύνηση των προοπτικών ανασυγκρότησης των Δήμων Αλιφείρας, Ανδρισαίνης, Ζαχάρως και Φιγαλείας του Νομού Ηλείας». Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων, Ε.Μ. Πολυτεχνείο.

___ and K. Sapountzaki, 2010. Adaptation to climate change: Case study on Greece. Έκθεση σε συνεργασία με Κ. Σαπουντζάκη. In *National Climate Change Adaptation Strategies of European States from a Spatial Planning and Development Perspective*. Ερευνητικό πρόγραμμα του γερμανικού Federal Ministry for Transport, Building and Urban Development και του Πανεπιστημίου του Dortmund. Συντονιστής: Prof. Stefan Greiving, University of Dortmund

___, 2009. Territorial vulnerability: Heat waves and the case of Athens. Έκθεση στο *Enhancing resilience of communities and territories facing natural and na-tech hazards (ENSURE)*. Ερευνητικό πρόγραμμα της European Commission, 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο, Περιοχή «Περιβάλλον», Δραστηριότητα 6.1 «Κλιματική αλλαγή, ρύπανση και διακινδύνευση», 2009 – 2011. Γενικός συντονισμός: Bureau de Recherches Géologiques et Minières BRGM), Παρίσι. Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικής ομάδας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου: Κ. Σαπουντζάκη, Αναπλ. Καθηγήτρια.

___, 2010. Acheloos River: Case study. Έκθεση στο *Enhancing resilience of communities and territories facing natural and na-tech hazards (ENSURE)*. Ερευνητικό πρόγραμμα της European Commission, 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο, Περιοχή «Περιβάλλον», Δραστηριότητα 6.1 «Κλιματική αλλαγή, ρύπανση και διακινδύνευση», 2009 – 2011. Γενικός συντονισμός: Bureau de Recherches Géologiques et Minières BRGM), Παρίσι. Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικής ομάδας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου: Κ. Σαπουντζάκη, Αναπλ. Καθηγήτρια.

___, 2010. Governance and democracy: Greek case study. Έκθεση στο *KATARSIS Coordination Action (CA)*. European Commission, 6^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο. Γενικός συντονισμός: Global Urban Research Unit (GURU), at the School of Architecture Planning and Landscape, Newcastle University, UK. Επιστημονικός υπεύθυνος ερευνητικής ομάδας Ε.Μ.Π.: Ντίνα Βαΐου Καθηγήτρια.

Άρθρα σε εφημερίδες

___, Η Αθήνα πάσχει πράγματι από γιγαντισμό; *Τα Νέα*, 11 Ιανουαρίου 1978.

___, Αποκέντρωση της διοικήσεως με οργάνωση και προγραμματισμό. *Το Βήμα*, 29 Ιουνίου 1978.

___, Οι επιδράσεις του οικονομικού κυκλώματος στην πολεοδομία. *Η Καθημερινή*, 6 Ιανουαρίου 1979.

___, Πώς θα σωθεί η Αττική. Συνέντευξη. Περιοδικό *Εικόνες*, 429, 20 Ιανουαρίου 1993.

___, Ο γρίφος της σύγχρονης χωροταξίας. *Η Καθημερινή*, 6 Νοεμβρίου 1993.

___, Για την ορεινή Ελλάδα. *Η Καθημερινή*, 24 Νοεμβρίου 1993.

___, Η χωροταξία του 2000. *Η Καθημερινή*, 8 Δεκεμβρίου 1993.

___, Πόλη υγιεινή και βολική; *Η Καθημερινή*, 22 Δεκεμβρίου 1993.

___, Έρευνα και επιβίωση. *Η Καθημερινή*, 11 Ιανουαρίου 1994.

- ___, Τα περιθώρια της απραξίας. *Η Καθημερινή*, 29 Ιανουαρίου 1994.
- ___, Το μάθημα της Λίμνης. *Η Καθημερινή*, 11 Φεβρουαρίου 1994.
- ___, Ελ-Αιώνιος: αναζητείται λογική. *Η Καθημερινή*, 5 Μαρτίου 1994.
- ___, Ποια Εγνατία; *Η Καθημερινή*, 12 Μαΐου 1994.
- ___, Βοτανικός κήπος στο Πάρκο του Ελληνικού. Συνέντευξη. *Έθνος*, 1 Δεκεμβρίου 2007.
- ___, Η Αθήνα χρειάζεται ελεύθερους χώρους. *Ελεύθερος Τύπος της Κυριακής*, 16 Δεκεμβρίου 2007.
- ___, Σενάριο επιστημονικής και εφιαλτικής φαντασίας.²⁰ *Ελεύθερος Τύπος*, 31 Δεκεμβρίου 2007.
- ___, Η πόλη που σνομπάρει τους πεζούς. *Ελεύθερος Τύπος της Κυριακής*, 6 Απριλίου 2008.
- ___, Η πόλη των 4.000 κατοίκων που έγινε ... Αθήνα. Συνέντευξη. *Ελεύθερος Τύπος*, 30 Αυγούστου 2008.
- ___, Πράσινα σχέδια για «πάρκα τσέπης». Σύντομο σχόλιο. *Ελεύθερος Τύπος*, 29 Σεπτεμβρίου 2008.
- ___, Λίφτινγκ στο θαλάσσιο μέτωπο της Αθήνας. Συνέντευξη. *Ελεύθερος Τύπος*, 7 Φεβρουαρίου 2009.

Ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές

Συμμετοχή στο τηλεοπτικό πρόγραμμα της ΕΡΤ με θέμα «Το κυκλοφοριακό πρόβλημα της Αθήνας», 1978.

Συμμετοχή στο τηλεοπτικό πρόγραμμα της ΥΠΕΝΕΔ θέμα «Κατοικία», 1979 (με τον Υφυπουργό Δημοσίων Έργων Στ. Μάνο, τον Πρόεδρο ΤΕΕ Ευάγγ. Κουλουμπή, τον Αντώνη Τρίτση και τον Π. Ψωμόπουλο).

Τηλεοπτικό πρόγραμμα Αγγλικού δικτύου με σεμινάριο Λ. Βασενχόβεν και επίσκεψη με ξένους σπουδαστές σε συγκρότημα κατοικιών του Λονδίνου (1977;).

Συμμετοχή σε τηλεοπτικό πρόγραμμα της ΕΡΤ για τον Ελαιώνα (1995;).

Συμμετοχή σε σειρά συζητήσεων στο Τρίτο Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας με θέμα «Οικολογία και Κοινωνία» (13-20 Ιουνίου 1988).

---

²⁰ Άρθρο για τις προτάσεις ανέγερσης κτηρίων κατοικίας ύψους 420 μ. στο Ελληνικό.

Διδακτορική διατριβή και διπλωματικές εργασίες

___, *The Settlement System and Socio-Economic Formation: The case of Greece*, PhD thesis, University of London, 1980 (451 pages).

___, *Μπραζιλία*. «Επί διπλώματι» διάλεξη στην Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π (με τους Π. Αποστολίδη και Α.-Φ. Λαγόπουλο), 1961 (πλήρες κείμενο: 109 σελίδες).

___, *Μπραζιλία*. «Επί διπλώματι» διάλεξη στην Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π (με τους Π. Αποστολίδη και Α.-Φ. Λαγόπουλο), 1961 (κείμενο προφορικής παρουσίασης: 26 σελίδες).

___, *Εθνικός Προγραμματισμός της Κυπριακής Δημοκρατίας*. Διπλωματική εργασία στην Έδρα Πολεοδομίας της Σχολής Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π (με τους Π. Αποστολίδη και Α.-Φ. Λαγόπουλο), 1961.

Άλλες εργασίες

___, 1979. *Οικισμός Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας στην Αυλώνα: εξοπλισμός και αναγκαίες εκτάσεις*. Έκθεση για την Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομήσεως, Οικισμού και Στεγάσεως (ΔΕΠΟΣ), Ιανουάριος.

___, 1989. *Εκθέσεις για το 5ετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης 1988-92: Πολεοδομία*, Συλλογική εργασία Ομάδας Εργασίας υπό την προεδρία Λ. Βασενχόβεν (συντάκτης έκθεσης: Γ. Αναιρούσης), Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα.

___ και Δ. Γεωργουλής, 1990. *Τεχνολογικό Μουσείο και Εκπαιδευτικό / Ερευνητικό Κέντρο Λαυρίου*, Προκαταρκτική έκθεση προγραμματισμού και σκοπιμότητας. Ελληνική Εταιρεία Βιομηχανικών και Μεταλλευτικών επενδύσεων, Αθήνα 1990.

___, 1996. Χωροθέτηση Μαρίνας Πάφου: πολεοδομική και χωροταξική διάσταση του προβλήματος επιλογής κατάλληλης θέσης. Εισήγηση σε δημόσια συζήτηση στην Πάφο (3 Ιουλίου 1996) στο πλαίσιο της μελέτης *Μαρίνα Πάφου: Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων – Προκαταρκτική μελέτη*. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού. Συμμετοχή του Λ. Βασενχόβεν σε ομάδα της Εταιρείας Propplan Ltd, Λευκωσία, 1996.

___, 2001. *Στρατηγικός σχεδιασμός μητροπολιτικών περιοχών*, στο "Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική Πόλη στον 21^ο Αιώνα: Αναμενόμενος ρόλος του σχεδιασμού", επιμ. Α.Αραβαντινού, Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης Ε.Μ.Πολυτεχνείου, Αθήνα (40 σελίδες).

___, Λ. Κάρκα και Ε. Ασπρογέρακας, 2004. *Planning and cross-border co-operation in unified Europe: the case of Greece and Bulgaria*. Αδημοσίευτη έκθεση βασισμένη στο ερευνητικό πρόγραμμα του Ε.Μ. Πολυτεχνείου *Εναρμόνιση των συστημάτων σχεδιασμού του χώρου με τις κατευθύνσεις πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ και διασυνοριακή συνεργασία: Η περίπτωση Ελλάδας και Βουλγαρίας*. ΥΠΕΧΩΔΕ / Πρόγραμμα DAC (Development Assistance Committee) του ΟΟΣΑ, 2000 – 2002 (επιστημονικός υπεύθυνος: Λ. Βασενχόβεν).

___, 2004. Πολιτική για τις πόλεις: Διεθνής προβληματισμός και εμπειρία. Δημοσίευτο ερευνητικό – διδακτικό δοκίμιο. Ενσωματώθηκε στο *Μια επισκόπηση μεταβαλλόμενων εννοιών και πολιτικών για την πόλη: Από την εξυγίανση στην αστική αναγέννηση*. Εισήγηση στην ημερίδα με θέμα «Αστικές αναπλάσεις και βιώσιμη ανάπτυξη: Βρετανικές και Ελληνικές εμπειρίες». Οργάνωση Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Βρετανικού Συμβουλίου και Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών. Ε.Μ. Πολυτεχνείο, 29 Μαρτίου 2004.

Λουδοβίκος Κ. Βασενχόβεν